

**ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

СИЛАБУС

навчальної дисципліни **Філософія освіти**
2021 – 2022 н.р.

Анотація дисципліни: дисципліна “Філософія освіти” є обов’язковою дисципліною циклу загальної підготовки, що спрямована на розвиток критичного мислення стосовно освітніх проблем, глибинне розуміння природи навчання та виховання.

1. Опис навчальної дисципліни

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Біологія та здоров’я людини)

Освітня програма: Середня освіта (Біологія та здоров’я людини)

Загальний обсяг дисципліни – (в кредитах ЄКТС) – 3 кредити ЄКТС

Статус дисципліни – обов’язкова

Факультет – біолого-природничий

Кафедра – філософії імені професора В.Г. Скотного

Курс– 1; **семестр** – 2;**вид підсумкового контролю** – залік

Мова навчання – українська

Види занять: лекції і семінарські заняття

Методи навчання: словесно-проблемний і дискусійно-дослідницький

Форма навчання: денна

Лінк на дисципліну: посилання на розроблений електронний курс, розміщений у Google Classroom чи на іншій платформі (за наявності)

Розподіл годин за видами робіт

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	1	2	3/90	30	16	-	-	14	60	-	+	-

2. Викладачі

Прізвище, ім’я, по батькові Е-mail: (корпоративна ел. пошта) Тел.: контактний телефон (за згодою)	Янко Жанна Василівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії імені В.Г. Скотного, zhanna_yanko@ukr.net 097-2451369
---	---

3. Характеристика навчальної дисципліни

Мета навчання – ґрунтовне й змістовне засвоєння студентами вихідних принципів філософії освіти; розвиток у студентів вміння адекватно розуміти специфіку освітнього процесу у його сутності; подальше формування та практичне закріплення культури рефлексивно-

діалектичного мислення (у формі специфічного філософсько-освітнього дискурсу); подальше вдосконалення вміння співвідносити теоретичний доробок філософсько-освітнього дискурсу із власним актуалізованим душевно-духовним досвідом.

Результати навчання. Усвідомлення сутнісних вимірів освітнього процесу на протигагу поверхневим уявленням, що містяться у педагогіці.

Компетентності: здатність до рефлексивного критичного мислення, до усвідомлення широкого кола світоглядних питань та актуальних проблем освітньої царини, вміння здійснювати перехід до нового педагогічного мислення.

Пререквізити дисципліни: вивчення загальних курсів з філософії, педагогіки, вікової та педагогічної психології.

Постреквізити дисципліни Набуті знання і вміння дозволяють адекватно освоювати нове педагогічне мислення і застосовувати його у своїй педагогічній діяльності.

4. Програма дисципліни

Тематика лекцій

Предмет філософії освіти. Природа педагогічного мислення. Виховання як предмет філософського аналізу. Душевно-духовні виміри педагогічного процесу. Зміст проблеми гуманізації та гуманітаризації освіти. Проблема цілісності освітнього процесу.

Тематика семінарських занять

1. Вступ у філософію освіти.
2. Філософський зміст поняття «виховання».
3. Авторитарно-технократична модель побудови освітнього простору.
4. Демократично-гуманістична модель побудови освітнього простору.
5. Основні ідеї педагогіки співробітництва.

5. Місце проведення занять (локація), технічне й програмне забезпечення (обладнання)

Простір інтернету. Мультимедійне обладнання, програма Microsoft PowerPoint для виконання презентацій.

6. Інформація про консультації

Будь-які запитання у вигляді електронного листування та viber-зв'язку.

7. Система оцінювання

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється на семінарських заняттях (35 балів) у вигляді усних відповідей та експрес-опитувань, домашніми роботами (25 балів за роботу) та співбесідою на заліку (40 балів). Сумарна кількість балів, виділених на оцінку включає: повноту розкриття питання, аналітизм і здатність мислити нестандартно і самостійно.

Перелік тем для домашніх творчих робіт:

1. Дуалізм філософії освіти та проблеми її становлення.
2. Філософія освіти як галузь пізнання: об'єкт, предмет, співвідношення з іншими галузями знання.
3. Філософія освіти та її взаємодія з іншими галузями філософії та наукового знання.
4. Плюралізм філософії освіти.
5. Філософське вчення про людину та його методологічне значення для розвитку освіти.
6. Необхідність філософського осягнення феномену освіти.
7. Методологічні функції філософії освіти.
8. Ідея освіти та її витоки.
9. Феномен освіти.
10. Освіта як процес навчання і виховання.

11. Опосередкована та цілеспрямована освіта.
12. Освіта як система.
13. Освіта як соціальна технологія.
14. Школа як обов'язкова ланка освіти.
15. Освіта як сфера.
16. Багатоаспектність поняття «освіта».
17. Освіта і культура.
18. Освіта як соціалізація особистості.
19. Закономірності розвитку освіти.
20. Філософська концепція самопізнання.
21. Мова і освіта.
22. Цілі освіти.
23. Освіта як цінність.
24. Цінності в освіті.
25. Консервативні цінності, концепції і парадигми освіти.
26. Ліберальні цінності, концепції і парадигми освіти.
27. Людинотворча місія освіти.
28. Освіта як духовне народження людини.
29. Освіта як суб'єкт-суб'єктна взаємодія.
30. Освіта як сфера відтворення суспільства і масової соціалізації.
31. Фалес, Сократ і софісти та їхня роль в розвитку ідеї освіти.
32. Конфуцій та його роль в розвитку ідеї освіти.
33. Концепція освіти Платона.
34. Арістотелівське осмислення ідеї освіти.
35. Осмислення освіти християнськими філософами. Святий Августин і Тома Аквінський.
36. Освіта в добу Відродження: ідея формування всебічно розвинутої людини.
37. Освітні ідеї та ціннісні орієнтації Я.А. Коменського.
38. Індивідуальність - рушійна сила індустріального суспільства. Дж. Локк.
39. Ідея природної свободи і вільного виховання Ж.Ж. Руссо.
40. Г.І. Песталоцці про мистецтво освіти і освіту для індустрії.
41. Розуміння свободи освіти І. Кантом та феномену знання Г. Гегелем.
42. Григорій Сковорода про самопізнання та спорідненість виховання з природою.
43. Ідея національної школи в працях К. Ушинського, Б. Грінченка, С. Русової, І. Франка, Я. Чепіги.
44. Ідея національної школи та її розвиток в працях Г. Ващенко.
45. Зміна цінностей освіти в освітньому просторі України: А. Макаренко та В. Сухомлинський.
46. Університет як ідея єдності науки і освіти.
47. Місія університету в культурі.
48. Багаторівнева система підготовки фахівців: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр, доктор філософії.
49. Автономія університету
50. Гуманітарна освіта і проблема профілю вищого навчального закладу.
51. Освіта і дослідження в сучасному університеті.
52. Гумбольтівська концепція класичного університету та її розвиток.
53. Розвиток ідеї університету Ортегою-і-Гассетом.

54. К. Ясперс про університетську освіту.
55. Порівняти різні моделі сучасної університетської освіти.
56. Освіта і сталий людський розвиток.
57. Теорія людського капіталу.
58. Зміна канонів освіченості в історії культури.
59. Концепція безперервної освіти.
60. Формування системи освіти індустріального суспільства.
61. Джон Д'юї про пріоритети освіти індустріального суспільства.
62. Формування освітньої парадигми інформаційного суспільства. Е. Тоффлер.
63. Філософські засади Національної доктрини розвитку освіти.
64. Суб'єкт-об'єктна і суб'єкт-суб'єктна парадигми освіти. Консерватизм та лібералізм.
65. Основні суперечності сучасної освіти.
66. Освітні стандарти і парадигма особистісно-орієнтованої освіти.
67. Освіта як сфера послуг.
68. Глобалізаційні процеси в освіті.
69. Освіта у стратегії боротьби з бідністю.
70. Сучасна система освіти.

Критерії оцінювання самостійної роботи

№	Параметри оцінювання	Максимальна кількість балів
1	Повнота розкриття теми	10
2	Самостійний характер розкриття теми та захист роботи	15
	Разом	25

Оцінювання навчальних досягнень студента

Відповіді на семінарських заняттях	Домашня творча робота	Співбесіда	Сума
35	25	40	100

Контроль знань студентів здійснюється під час відповідей до кожного семінарського заняття, написанням та захистом домашньої творчої роботи на співбесіді з лектором. Формою підсумкового контролю є залік. Поточна успішність (max = 100) складається з балів, отриманих за відповіді на практичних заняттях (35 балів, 7 практичних по 5 балів кожна), виконання самостійної домашньої творчої роботи (25 балів), співбесіди з лектором (40). Співбесіда з лектором (40 балів) проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом. Усі лекції з даного курсу мають проблемно-дискусійний характер. Здобувачі, які включені у дискусію можуть одержати від 1 до 3 балів, в залежності від їхньої участі.

Експрес-опитування та доповіді на семінарських заняттях оцінюються максимально у 5 балів.

Семестрова підсумкова оцінка у семестрі визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи. Результати поточного контролю є остаточною заліковою оцінкою.

Якщо студент з поважних причин не зміг отримати бали на семінарських заняттях чи лекціях, тоді він, у індивідуальному порядку та в погоджений з викладачем час, виконує і здає підготовлені завдання, що охоплюють матеріал пропущених тем.

Студенти, які навчаються за індивідуальним планом виконують усі види робіт, або

готують домашню самостійну роботу, що охоплює три питання з усього курсу (60 балів) та проходять співбесіду з лектором (40 балів).

Сумарна кількість балів за поточну успішність є остаточною заліковою оцінкою. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС. Співбесіда на заліку за талоном №2 і К проводиться усно за загальним списком питань, студент має відповісти на три питання. Залік за талоном №2 і перед комісією оцінюється за стобальною шкалою, національною і ЄКТС.

Прослуховуючи цей курс, студенти повинні виконувати положення **Кодексу академічної доброчесності**: складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб; надавати для оцінювання лише результати власної роботи; не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити їхні результати чи погіршити/покращити результати інших студентів тощо.

8. Питання до заліку

1. Предмет філософії освіти.
2. Плюралізм філософії освіти.
3. . Освіта як цінність.
4. Методологічні функції філософії освіти.
5. Складність взаємин філософії та педагогіки.
6. Педагогіка як конкретна філософія.
7. Особливості філософсько-освітнього дискурсу.
8. Людинотворча місія освіти.
9. Роль гуманізму в осмисленні педагогічних теорій та практик.
10. Фалес, Сократ і софісти та їхня роль в розвитку ідеї освіти.
11. Конфуцій та його роль в розвитку ідеї освіти.
12. Концепція освіти Платона.
13. Аристотелівське осмислення ідеї освіти.
14. Осмислення освіти християнськими філософами. Святий Августин і Тома Аквінський.
15. Освіта в добу Відродження: ідея формування всебічно розвинутої людини.
16. Освітні ідеї та ціннісні орієнтації Я.А. Коменського.
17. Індивідуальність - рушійна сила індустріального суспільства. Дж. Локк.
18. Ідея природної свободи і вільного виховання Ж.Ж. Руссо.
19. Г.І. Песталоцці про мистецтво освіти і освіту для індустрії.
20. Розуміння свободи освіти І. Кантом та феномену знання І. Гегелем.
21. Григорій Сковорода про самопізнання та спорідненість виховання з природою.
22. Ідея національної школи в працях К. Ушинського, Б. Грінченка, С. Русової, І. Франка, Я. Чепіги.
23. Ідея національної школи та її розвиток в працях Г. Ващенко.
24. Зміна цінностей освіти в освітньому просторі України: А. Макаренка та В. Сухомлинський.
25. Університет як ідея єдності науки і освіти.
26. Місія університету в культурі.
27. Багаторівнева система підготовки фахівців: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр, доктор філософії.
28. Автономія університету.
29. Освіта як процес навчання і виховання.
30. Смысл концепту «сучасна освіта».
31. Освіта в сучасній Україні та творення вільної особистості.
32. Поняття педагогічного мислення.
33. Основні характеристики старого педагогічного мислення.
34. Основні характеристики нового педагогічного мислення.
35. Проблема співвідношення понять «освіта», «навчання», «виховання», «розвиток».

36. Поняття «дух», «душа», «духовність».
37. Душевно-духовні виміри освітнього процесу.
38. Поверхнево-емпіричне тлумачення виховання.
39. Теоретичне розуміння виховання.
40. Раціоналістично-просвітницьке тлумачення виховання.
41. Виховання як живлення духом.
42. Умови вільного розвитку людської суб'єктивності.
43. Виховання в контексті «педагогіки співробітництва».
44. Діалектика мети і засобів у вихованні.
45. Поняття «освітній простір». Розсудок і розум як способи організації освітнього простору.
46. Зміст проблеми гуманізації та гуманітаризації освіти.
47. Культура як «третій суб'єкт» освітнього процесу.
48. Природа гуманітаризації освіти. Активація «третього суб'єкту» освітнього процесу.
49. Цілісність освітнього процесу. Взаємозв'язок навчання і виховання.
50. Онтологія та логіка педагогічного спілкування.
51. Онтологічна вищість суб'єкт-суб'єктних стосунків.
52. Гуманізація освіти як домінування суб'єкт-суб'єктних стосунків.
53. Проблема цілісності освітнього процесу.
54. Не «моральне виховання», а «моральнісність виховання».
55. Не «естетичне виховання», а естетичність виховання.
56. Від «екологічного виховання» – до екології виховання.
57. Розум як культура мислення.
58. Шляхи розвитку творчих здібностей людини.
59. Особистісне самовизначення.
60. Основні ідеї «педагогіки співробітництва».

9. Політика дисципліни

Вивчення дисципліни передбачає: опанування тематичним полем філософсько-освітніх проблем, які розглядалися на лекціях; підготовку до семінарських занять. Залік проводиться усно у формі співбесіди за наданими питаннями.

10. Рекомендована література та інформаційні ресурси:

1. Афанасьев Ю.Н. Может ли образование быть не гуманитарным? // Вопросы философии.– 2000.– № 7. – С. 37 – 42.
2. Батищев Г.С. Введение в диалектику творчества. – СПб. : РХГИ, 1997. – 464 с.
3. Бестужев-Лада И.В. Образование: традиции и перспективы // Вопросы философии.–1999.– № 3. – С. 4 – 7.
4. Бородько М.В. Философия воспитания // Педагогика.–1993. – № 1. – С. 118 – 120.
5. Босенко В.А. Воспитать воспитателя. – К. : Вища школа, 1990. – 322 с.
6. Возняк В. С. Співвідношення розсудку і розуму як філософсько-педагогічна проблема: Монографія / В.С. Возняк. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана-Франка, 2008. – 357 с.
7. Возняк В.С, Лімонченко В.В. Мислення та уява // Філософська та соціологічна думка. – 1995. – № 11 – 12. – С. 170 – 210.
8. Возняк В.С. Гуманізація та гуманітаризація освіти: філософська інтерпретація // Діалог культур: Україна в світовому контексті. Філософія освіти. – Львів, 1999. – С.96 – 105.
9. Возняк В.С. Зміст проблеми гуманітаризації освіти в контексті взаємовідношення розсудку і розуму // Науковий вісник Чернівецького університету. Вип.. 264 – 265. Філософія. – Чернівці : Рута, 2005. – С. 131 – 136.
10. Возняк В.С. Контрапункт душі і духу: спроба тонального розпізнання // Філософська та соціологічна думка. – 1993. – № 7 – 8. – С. 75 – 92.
11. Возняк В.С. Метафізика рассудка и разума. – К. : Ред. журн. «Самватас», 1994. – 340 с.

12. Возняк В.С. Парадокси «ціннісної» свідомості // Гуманізм і моральність: екзистенційні виміри. – Львів, 1997. – С. 37 – 42.
13. Возняк В.С. Педагогічне мислення в полоні обернених форм // Філософські пошуки. Філософ і філософія в сучасному світі: форми присутності і відповідальність. – Львів-Одеса : «Центр Європи», 2006. – С. 256 – 265.
14. Возняк В.С. Педагогічний вербалізм як вияв «тиранії розсудку» // Людинознавчі студії. Збірник наукових праць ДДПУ. Вип. 12. Філософія. – Дрогобич : Вимір, 2005. – С. 86 – 95.
15. Возняк В.С. Про сутність естетичного виховання // Етика, естетика і теорія культури. – Респ. міжвідомчий науковий збірник. Вип. 34.–К. : Вища школа, 1991.–С. 44 – 51.
16. Возняк В.С. Розсудок і розум як способи організації педагогічного простору // Науковий вісник Чернівецького університету. Вип. 346 – 347. Філософія. Збірник наукових праць. – Чернівці : Рута, 2007. – С. 34 – 39.
17. Возняк В.С. Розсудок як формальна культура мислення (філософсько-педагогічні виміри) // Науковий вісник Чернівецького університету. Вип. 346 – 347. Філософія. Збірник наукових праць. – Чернівці : Рута, 2007. –С. 171 – 175.
18. Возняк В.С. Розсудок. Розум. Цінності // Філософські пошуки. Вип. XXIII. – Львів : Cogito-Центр Європи, 2007. – С. 135 – 145.
19. Возняк В.С. Символізм культури і блуд дидактизму// Науковий вісник Чернівецького університету. Вип. 301 – 302. Філософія. – Чернівці : Рута, 2006. – С. 82 – 86.
20. Возняк В.С. Філософсько-педагогічні міркування // Філософська і соціологічна думка. – 1996. – № 7 – 8. –С. 201 – 224.
21. Гегель Г.В.Ф. Феноменологія Духа. – М. : Наука, 2000. – 495 с.
22. Ильенков Э.В. Деятельность и знание // Ильенков Э.В. Философия и культура.– М. : Политиздат, 1991.– С. 381 – 387.
23. Ильенков Э.В. Учитесь мыслить смолоду. – М. : Знание, 1977. – 34 с.
24. Ильенков Э.В. Что же такое личность? //Ильенков Э.В. Философия и культура. – М. : Политиздат, 1991.– С. 387 – 414.
25. Ильенков Э.В. Школа должна учить мыслить.– М. : Изд-во МПСИ; Воронеж : НПО «МОДЭК», 2002. – 112 с.
26. Карлов Н.В. О фундаментальном и прикладном в науке об образовании, или «Не возводи свой дом на песке» // Вопросы философии. – 1995. – № 11. – С. 35 – 46.
27. Култаева М. Логіка педагогічного мислення та його алогізм // Філософсько-антропологічні студії 2000. Європейський вектор та основні цінності української гуманістики. Істина. Правда. Життя.– К. : Стилоз, 2000.– С. 330 – 339,
28. Лекторский В.А. Образование как творчество и диалог // Наука-образованию. – 2013. № 1 (3). – С. 10 – 21.
29. Лобастов Г.В. Философско-педагогические этюды. – М. : Микрон-принт, 2003. – 328 с.
30. Малахов В.А. Етика спілкування. – К.: Либідь, 2006. – 400 с.
31. Михайлов Ф.Т. Культурология как основание общего человековедения // Избранное. – М. : Индрик, 2001. – С. 257 – 390.
32. Михайлов Ф.Т. Образование философа // Избранное.– М. : Индрик, 2001. – С. 528 – 552.
33. Михайлов Ф.Т. Перспективы гуманитаризации образования // Избранное.– М.: Индрик, 2001.– С. 403-45 I.
34. Михайлов Ф.Т. Самоопределение культуры. Философский поиск. – М.: Индрик, 2003.
35. Михайлов Ф.Т. Содержание образования и его идеальные формы // Избранное. – М.: Индрик, 2001.– С. 513 – 527.
36. Михайлов Ф.Т. Философия образования: ее возможности и перспективы // Избранное. – М.: Индрик, 2001.– С. 452 – 512.
37. Образование в конце XX века (материалы круглого стола) // Вопросы философии. – 1992. – № 9.
38. Педагогика сотрудничества (отчет о встрече педагогов-экспериментаторов) // Учительская газета, 10 октября 1986 года. [електронний ресурс]. Режим доступу. – <http://www.ug.ru/archive/15485>.
39. Петрушенко В.Л. Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації. 2-е видання, виправлене і доповнене. – К. : «Каравела» Львів : «Новий світ-2000», 2002. – 544 с. (Або будь-яке інше видання).

40. Скотний В.Г. Філософія освіти: екзистенція ірраціонального в раціональному. – Дрогобич : Вимір, 2004. – 348 с.
41. Скотний В.Г. Філософія: історичний та систематичний курс. – К. : Знання України, 2005. – 576 с.
42. Философия образования: состояние, проблемы и перспективы (материалы «круглого стола») // Вопросы философии. – 1995. – № 11. – С. 3 – 34.
43. Філософський енциклопедичний словник. – К. : Абрис, 2002. – 744 с.

Допоміжна література

1. Бубер М. Я и Ты / М. Бубер ; [пер. с нем. П.С. Гуревич] // Квинтэссенция: Филос. альманах. 1991. – М. : Политиздат, 1992. – С. 294 – 370.
2. Звиглянич В.А. Логико-гносеологические и социальные аспекты категорий видимости и сущности / В.А. Звиглянич. – К. : Наук.думка, 1980. – 165 с.
3. Лосский Н.О. Чувственная, интеллектуальная и мистическая интуиция / Н.О. Лосский. – М. : Республика, 1995. – 400 с. – (Мыслители XX века).
4. Наторп Пауль. Философия как основа педагогики / Пауль Наторп // Избранные работы / Пауль Наторп. – М. : Изд. дом «Территория будущего», 2006. – С. 295 – 383. – (Университетская библиотека Александра Погорельского).
5. Новая философская энциклопедия: В 4 т. / Ин-т философии РАН, Нац. общ.-научн. фонд; Научно-ред. совет: предс. В.С. Степин, заместители предс.: А.А. Гусейнов, Г.Ю. Семигин, уч. секр. А.П. Огурцов. — М. : Мысль, 2000. (е ел. вариант: адреса <http://topfresh.ru/books/33649-novaja-filosofskaja-jenciklopedija.-m.-2000-2001.html>).
6. Хайдеггер М. Что зовётся мышлением? / М. Хайдеггер ; [пер. с нем. Э. Сагетдинов]. – М. : Академический Проект, 2007. – 351 с. – (Философские технологии).

Інтернет ресурси

1. Безкоштовна електронна бібліотека (монографії, дисертації, книги, статті, новини і аналітика, конспекти лекцій, реферати, підручники). Тематика: історія, філософія, психологія. URL: <http://alledu.eup.ru/>
2. Державна публічна історична бібліотека Росії. URL: <http://www.shpl.ru/>
3. Електронна бібліотека (Україна). URL: www.lib.com.ua/
4. Електронна бібліотека з філософії. URL: <http://filosof.historic.ru/>
5. Європейський освітній портал. URL: <http://www.eu-edu.org>
6. Європейський університет в Санкт-Петербурзі. URL: <http://www.eu.spb.ru>
7. Єдине освітнє інформаційне вікно України. URL: <http://www.osvita.com>
8. Інститут Європи РАН. URL: <http://www.ieras.ru/>
9. Наукова бібліотека імені В.Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
10. Наукова електронна бібліотека. URL: <http://elibrary.ru/defaultx.asp>
11. Офіційний сайт МОН України. URL: <http://www.mon.gov.ua>
12. Російська державна бібліотека. Каталоги. Дисертації з 1995. Книги з 1994. URL: <http://www.rsl.ru/>
13. Російський гуманітарний науковий фонд. URL: <http://www.rfh.ru/>
14. Філософсько-літературний журнал «Логос». URL: <http://www.ruthenia.ru/logos/>
15. Центр досліджень Європейського гуманітарного університету. URL: www.ehu-international.org/

Викладач _____ Янко Ж.В.

Схвалено на засіданні кафедри філософії імені професора В.Г. Скотного

Завідувач кафедри _____ Возняк В.С.